

INHOUDSOPGAWE

1. Boodskap van die Burgemeester	2
2. Boodskap van die Waarnemende Munisipale Bestuurder	4
3. Munisipaliteit se prestasie gemeet aan die vyf Sleutel Prestasie Areas:	
SPA 1: Infrastruktuur Ontwikkeling en Dienslewering	5
SPA 2: Plaaslike Ekonomiese Ontwikkeling	18
SPA 3: Munisipale Transformasie en Organisatoriese Ontwikkeling	19
SPA 4: Effektiewe Bestuur en Publieke Deelname	24
SPA 5: Effektiewe Munisipale Finansiële Bestuur	27

BOODSKAP VAN DIE BURGEMEESTER

President Zuma het in sy onlangse staatsrede 2010 as die jaar van **aksie** verklaar. As Burgemeester van die Hantam Munisipaliteit kan ek vandag met trots aankondig dat ons bogenoemde verklaring met alle erns in die Hantam onderskryf.

In lyn met ons visie “**Bereid om te dien,**” het ons onderneem dat ons in die Hantam die dienste aan die mense vinnig, effektief en meer doeltreffend sal lewer. Die oorgrote meerderheid projekte wat ons in die Hantam aangepak het is betyds volgens skedule afgehandel sonder dat kwaliteit ingeboet het. Dit is inderdaad ‘n bewys van ‘n munisipaliteit aan die werk.

Hierdie verslag vestig u aandag op verskeie werksaamhede, programme en beleide van die Hantam munisipaliteit en terselfdertyd dien dit as ‘n vorderingsverslag in terme van doelwitte wat ons aan onself gestel het. Deur saam te werk is ek vas oortuig dat ons in die Hantam baie meer kan vermag.

M.M. Dyers
Burgemeester

BOODSKAP VAN DIE WAARNEMENDE MUNISIPALE BESTUURDER

Dit is voorwaar 'n voorreg om nou 'n jaarverslag ten opsigte van die Hantam Munisipaliteit uit te bring.

Die suksesse van die raad, waarin meer volledig rapporteer word in die verslag, kan slegs behaal word deur 'n reuse spanpoging van verskeie rolspelers wat insluit:

Burgemeester en raad, munisipale personeel, verskeie staatsdepartemente, distriksmunisipaliteit en ander organisasies wat ten doel het om Plaaslike Regering effektief en bekostigbaar te maak. Die onderskeie gemeenskappe binne ons gebied lewer uiteraard 'n reuse bydrae deur hulle lojaliteit en samewerking, maar ook opbouende, billike kritiek op ons werksaamhede.

Skakeling met die gemeenskap bly steeds 'n groot uitdaging en sal ons daadwerklike pogings aanwend om skakeling met die publiek op te skerp. Dit is duidelik dat gemeenskapsvergaderings, wat swak bygewoon word, nie meer die enigste wyse van skakeling kan wees nie.

Die groot gebied wat die munisipaliteit bedien, skep uiteraard uitdagings hoe om produktiwiteit te verbeter. Baie man-ure gaan verlore om tussen dienspunte te reis. Die raad is besig om die totale kommunikasiestruktuur te verbeter ten einde fisiese ritte te verminder.

Amptenare, in samewerking met die raad en ander rolspelers, is gemotiveerd om in die volgende rapportering daadwerklik te verbeter waar ons prestasie nie op standaard is nie en ons munisipale leuse uit te leef:

BEREID OM TE DIEN

I.G. Valentein
Wnde. Munisipale Bestuurder

SPA 1: INFRASTRUKTUUR ONTWIKKELING EN DIENSLEWERING

1.1 WATERDIENSTE

1. Algemeen:

Watermeters word maandeliks gelees vir heffing van diensterekeninge. Foutiewe en lekkende watermeters en aansluitings word herstel sodra dit aangemeld word.

Watermeters en aansluitings word gratis aan behoeftige huishoudings verskaf. Die gratis basiese water van 6 kiloliter word aan alle behoeftige huishoudings verskaf.

Alle onderbrekings word beperk tot 'n maksimum van 8 ure voordat dit herstel is.

By nuwe ontwikkelings, bv. waar erwe onderverdeel word, word van die ontwikkelaar verwag om die koste vir opgradering van die hoofdienste te betaal.

Alle formele huise is van watermeters voorsien, behalwe drie huise op Middelpas wat nie naby die ander huise geleë is nie.

Met wanbetaling word beperkingswasters by aansluitings geïnstalleer om net ongeveer 6 kiloliter water op 'n drup basis deur te laat.

Waterspreidingsverliese word nie huidig gemeet nie. Beplanning sal gedoen moet word om die nodige grootmaatmeters en rekenaarsagteware aan te koop om die verliese in die toekoms te bepaal.

Watermonsters word maandeliks geneem en geen ernstige probleme is ondervind nie. Waar daar wel tekens van skadelike bakterieë voorgekom het is die reservoirs en hoofnetwerke gespoel en addisioneel gechlorineer. By alle reservoirs is chlorineringsapparate in werking. Begroting by die suiweringswerke is met ongeveer 30% aangepas om aan die nodige instandhouding van uitbreidings te voorsien. Hantam Munisipaliteit is gekies as die eerste dorp in Afrika waar 'n unieke watertoetsingapparaat wat ontwikkel is deur Universiteit Kaapstad getoets gaan word. Tot op hede lyk die toetsresultate baie belowend.

Waterdiensteplan is voltooi en deur die munisipaliteit goedgekeur. Die plan is ook beskikbaar vir publieke insae.

Boorgate wat water aan dorp lewer word op 'n daaglikse basis gemoniteer en lesings word na Departement van Waterwese en Bosbou aangestuur. Daar word beplan om die watergehalte van Brandvlei te verbeter. Fase 1 is afgehandel en fase 2 sal binnekort 'n aanvang neem.

Brandvlei, Loeriesfontein en Nieuwoudtville is elk van drie nuwe voertuie voorsien om dienslewering te verbeter. Vir Calvinia is twee rioolsuigwaens, een wipbakvragmotor en een padskrapeer aangekoop.

Konsultante word gebruik by groot kapitale projekte om as raadgewende ingenieurs vir die munisipaliteit op te tree.

Die munisipaliteit het deelgeneem aan die Blue Drop program en behaal 68% wat die 4de beste in die Noord Kaap is. Daar word daaraan gewerk om by die volgende evaluering die volle Blue Drop status te behaal.

2. Calvinia:

Die munisipaliteit verskaf water aan 2100 huishoudings/besighede.

'n Nuwe gebied is in Calvinia geïdentifiseer vir die beskikbaarstelling van 'n georganiseerde informele nedersetting. Inwoners word op 'n erf geplaas wat die minimum dienste het.

Die hoof netwerk in Calvinia-Wes is verouderd en pypbreuke kom gereeld voor, veral gedurende die wintermaande.

Die dorp se water kom uit die Kareedam wat voldoende is vir normale reënjare. In droogtetye is daar 9 boorgate wat by die netwerk ingeskakel kan word. Gedurende 2009/10 het ons streek onder gemiddelde reënval gekry en ons verwag dat daar in Oktober 2010 na boorgate vir watervoorsiening oorgeskakel sal word en ook waterbeperkings ingestel sal word. 'n Telematriestelsel beheer die aan- en afskakel van pompe by boorgate asook die watervlakke van die reservoir. Die opgradering van die watersuiweringwerke op Calvinia sal ook volgens beplanning in November 2010 'n aanvang neem.

3. Brandvlei:

Die munisipaliteit verskaf water aan 600 huishoudings/besighede.

Die laaste van die 110 nuwe laekostehuse is gedurende die jaar voltooi in Rondomskrik.

Die hoof netwerk is verouderd, maar pypbreuke kom nie algemeen voor nie. Kalk in die water veroorsaak egter dat pype toekalk en veral watermeters moet op 'n gereelde basis vervang word. Die oplossing is om die water by die reservoir te ontkalk, maar voorlopige ondersoeke toon aan dat dit baie duur gaan wees.

Water kom uit 6 boorgate van die plaas Roman wat 48km. Suid-Oos van die dorp geleë is. Een van die boorgate word gehuur by 'n aanliggende boer. Die pompe is almal dieselaangedrewe. Die munisipaliteit het 'n voltydse waterbeampte wat op die plaas bly, aangesien dit te ver is om daagliks heen en weer te pendel.

'n Grootmaat watermeter is geïnstalleer om waterverlies te meet.

Telemetrie by boorgate kan nie geïnstalleer word nie, aangesien daar nie elektrisiteit op die plaas Roman is nie. Telefoonverbinding word gebruik vir die reëling vir die aan- en afskakel van pompe.

Daar is nie die afgelope jaar enige waterbeperkings ingestel nie. Inwoners is egter histories bedag daarop dat Brandvlei nie water in oorvloed het nie, en dus water spaarsaam moet gebruik. Die installing van 'n ontsoutingaanleg sal Brandvlei se watertekort baie verlig aangesien water naby die dorp beskikbaar is.

4 Loeriesfontein

Die munisipaliteit verskaf water aan 740 huishoudings/besighede.

13 Informele huise het 'n staankraan binne 200 meter van die wonings af.

Die hoof netwerk is verouderd, maar pypbreuke kom nie algemeen voor nie.

Water kom uit 6 boorgate wat rondom die dorp op meentgronde geleë is.

Daar is nie die afgelope jaar enige waterbeperkings ingestel nie. Inwoners is ook soos in Brandvlei se geval, bedag daarop dat water skaars is.

Telemetrie by boorgate is voorheen geïnstalleer, maar werk nie. Boorgate word met die hand aan- en afgeskakel.

5 Nieuwoudtville

Die munisipaliteit verskaf water aan 570 huishoudings/besighede.

35 Informele huise het staankrane binne 200 meter van die wonings af. Daar word beplan om in hierdie gebied 73 nuwe erwe vir huisvesting te ontwikkel en dienste te installeer.

Die hoof netwerk is verouderd maar pypbreuke kom nie algemeen voor nie.

Die reservoir wat die dorp voorsien, het van tyd tot tyd leeg geloop wat veroorsaak het dat die hoërliggende dele van die dorp soms sonder water was. Die probleem is aangespreek en kom nou baie minder voor.

Water kom uit 5 boorgate wat ongeveer 5 km. Wes van die dorp geleë is.

Telemetrie by boorgate bestaan by 'n aantal boorgate, maar die aan- en afskakel van boorgate word merendeels met die hand gedoen.

6 Middelpos

Die munisipaliteit verskaf water aan 40 huishoudings/besighede.

Daar is geen informele nedersetting op Middelpos nie.

Daar is 37 watermeters by huise in Middelpos geïnstalleer, waarvan 34 by laekostebehuising is. Die huise het voorheen wateraansluitings gehad en is gedurende die jaar van watermeters voorsien.

Drie huise op Middelpos, wat ver van die ander huise geleë is, het nog nie wateraansluitings op die erwe nie. Water is egter binne 100 meter van die huise beskikbaar.

Middelpos se hoofwatersnetwerk is nie van 'n hoë standaard nie, en sal mettertyd in fases vervang moet word. Die harde grondformasie bemoeilik ook die installering van ondergrondse waterpype. Die swak toestand van die pad tussen Calvinia en Middelpos (90km gruispad) veroorsaak dat voertuie en toerusting, om op Middelpos te werk, met moeite en tydrawend daarheen vervoer word.

Middelpos kry sy water uit een boorgat, wat ongeveer 2 kilometer Oos van die dorp geleë is. Daar word beplan om 'n addisionele boorgat te sink asook die reservoirs op te gradeer.

Die pomp word met die hand aan- en afgeskakel deur 'n voltydse werknemer van die munisipaliteit wat op Middelpos bly.

1.2 ELEKTRISITEIT

Hantam Munisipaliteit verskaf elektrisiteit aan ongeveer 50% van die huishoudings, terwyl Eskom die ander 50% huishoudings bedien. In die Eskom- gebied voorsien die Raad die straatbeligting. Die getal huishoudings/besighede wat deur die Raad van elektrisiteit voorsien word, is:

Calvinia:	680
Brandvlei:	170
Loeriesfontein:	215
Nieuwoudtville:	230

Die munisipaliteit verskaf die 50 Kwh gratis elektrisiteit aan alle behoeftige huishoudings, behalwe in Middelpos waar Eskom nog nie die huise in sy gebied van elektriese aansluitings voorsien het nie. Die munisipaliteit voorsien hout/paraffien aan die betrokke huishoudings.

Alle formele huise binne die Hantam Munisipaliteit het elektrisiteit aansluitings. Die munisipaliteit het begin met 'n program om alle nuwe en vervangende aansluitings van voorafbetaalde meters te voorsien.

By wanbetaling van diensterekening word elektrisiteit afgesny waar die munisipaliteit elektrisiteit verskaf.

Waar die munisipaliteit verantwoordelik is vir elektrisiteitsvoorsiening, word nuwe aansluitings gedoen met fondse wat verkry word van die Departement Mineraal en Energiesake.

Straatligte word uit die munisipaliteit se eie kapitaalebegroting befonds. Al ons dorpe is van hoëmasligte voorsien. Die munisipaliteit sal met beskikbare fondse op 'n deurlopende basis straatligte voorsien.

Die elektrisiteitsnetwerke in al ons dorpe is redelik, maar opgradering moet aandag geniet. Dit word ook jaarliks uit die raad se eie kapitale begroting gedoen. Ongeveer R1.5 milj. is spandeer vir die opgradering van Calvinia se grootmaat elektrisiteitsnetwerk asook die opstel van 'n meesterplan.

Daar is reeds meesterplanne vir Nieuwoudtville opgestel. Die ander dorpe sal aandag geniet soos fondse beskikbaar word vir die opstel van meesterplanne. Hantam Munisipaliteit is in die eerste fase van REDS (REDS 1) ingesluit en die invloed wat dit op ons elektrisiteitsverskaffing, inkomste en elektriese personeel gaan uitoefen, is nog nie heeltemal duidelik nie. Hierdie onsekerheid, asook onvoldoende fondse, veroorsaak dat onderhoud en opgradering nie al die aandag geniet wat dit moet nie. Die begroting vir onderhoud van elektriese netwerke is die afgelope twee jaar met meer as 100% aangepas en word doelmatig aangewend.

Hantam Munisipaliteit het twee gekwalifiseerde elektrisiëns in diens. Dit is nie voldoende om voorkomende onderhoud te doen nie. Onderhoud wat hoofsaaklik aandag geniet, is: Hoog- en laagspanningnetwerke, straatligte, eraansluitings, elektriese toerusting by substasies en hoofstasies, munisipale geboue, waterwerke, rioolpompe en sale. Daar word baie gekonsentreer op publieke klagtes, asook elektrisiteitonderbrekings wat voorkom. Amptenare woon voortdurend kursusse by om self onderhoud op die dienspunte te doen.

Bystand diens word op 'n voltydse basis deur die jaar gedoen om klagtes vinnig aan te spreek en elektrisiteit onderbrekings tot 'n minimum te beperk. Elektrisiteit personeel doen ook onderhoud op TV herleistasies op ons vier dorpe.

Die munisipaliteit maak verder gebruik van die dienste van 'n private elektrisiteit firma in Calvinia om bystand te doen, asook herstelwerk in tye van krisis.

Konsultante word gebruik by groot kapitaalprojekte om as raadgewende ingenieurs vir die munisipaliteit op te tree.

1.3 PAAIE EN STRATE

Hantam se strate is as volg:

Calvinia	10,8 km. teer en 11,072 km. gruis.
Loeriesfontein	2,5 km. teer en 14,523 km. gruis.
Nieuwoudtville	1,8 km. teer en 25,155 km. gruis.
Brandvlei	2,7 km. teer en 34,18 km. gruis.
Middelpos	3 km. gruis.

Die meeste strate van die dorpe binne die Hantam Munisipaliteit is uitgetrap en stormwater doen verder skade. Die munisipaliteit verseker dat elke formele erf toegang verkry tot 'n straat. Die munisipaliteit het 'n nuwe padskraper

aangekoop om ons paaie onderhoud te vergemaklik. Waar moontlik, huur die munisipaliteit ook 'n padskrapeer van die Namakwa Distriksmunisipaliteit of Departement Behuising en Plaaslike Regering, indien hulle padskrapers in die omgewing en beskikbaar is.

Normale werke wat die munisipaliteit verrig, sluit die volgende in: voertuig ingange maak, skoffel van syaadjies met tydelike werkers ná die reënseisoen, vee van strate en randsteen kanale. Die verf van parkeerstrepe word ook periodiek gedoen. Die dorpe se sakekerns, asook strate en syaadjies, word deur permanente werkers skoongehou. Die skoffel van syaadjies is 'n groot tydelike werkverskaffing vir baie werkloses.

Die lap van teerstrate geniet deurentyd aandag. Meeste van die teerstrate moet egter herseël word, maar weens onvoldoende fondse kan dit nie gedoen word nie. 'n Volledige program vir die opgradering van strate is ook die afgelope twee jaar mee begin en goeie vordering word gemaak. Verskeie besighedsplanne is by die Departement van Openbare Werke ingedien om fondse te verkry vir die opgradering van sekere strategiese strate.

Besighede in Calvinia het geld geskenk vir die aankoop van Kersliggies wat in Desember van elke jaar met 'n seremonie aangeskakel word. 'n Gedeelte straat word die aand gesluit en inwoners braai vleis en 'n program (straatkarnaval) word aangebied tydens die geleentheid.

1.4 VASTE AFVAL EN RIOOL BESTUUR

1. Vaste Afval:

Huishoudelike afval word een keer per week van huishoudings, en twee keer per week vanaf besighede, verwyder. Swartsakke en 210 liter dromme word gebruik. Die vullisstortingsterreine van al ons dorpe het nog spaar kapasiteit. Die terreine is almal omhein. 'n Groot probleem is mense wat items vergader op die stortingsterreine en soms brande daar veroorsaak. Die georganiseerde herwinning van skroot op stortingsterreine kom nie van die grond af nie. Ons dorpe is te ver van die groot sentra waar die skroot verwerk word en vervoerkoste maak dit dus onekonomies.

Al die stortingsterreine is geregistreer, behalwe die terrein op Nieuwoudtville waar Departement Omgewingsake ons behulpsaam sal wees met die opstel en registrasie van die terrein. Onwettige stortings op syaadjies en oop terreine word op 'n gereelde basis verwyder.

Middelpos se stortingsterrein is op privaat grond geleë, en sal in die toekoms na munisipale grond geskuif moet word.

'n Geïntegreerde afval bestuursplan is vir die munisipaliteit opgestel deur Namakwa Distriksmunisipaliteit.

2. Riool bestuur:

Op al die dorpe in die Hantam Munisipaliteit is riooloksidisasiedamme in gebruik.

Alle nagemmers in die munisipale gebied is in terme van regeringsbeleid uitgefaseer. Die nagemmers op Loeriesfontein is uitgefaseer deur dit te vervang met chemiese toilette en gevolglik word die toilette gesuig wanneer nodig.

Op Calvinia is 'n spoel rioolstelsel by skema huise geïnstalleer. Dit is gedoen met MIG Fondse waarvoor R3milj. bewillig is.

Op Nieuwoudtville is R1.3milj. spandeer om gesamentlike dreine op te koppel en die riool na die oksidasie damme te pomp.

Op die ander dorpe word die emmerstelsel uitgefaseer met die UDS-stelsel. Dit word gedoen vanweë watertekort, asook fondse om 'n spoel rioolstelsel aan te pak. Die gemeenskap is nie tevrede met 'n droë rioolstelsel nie en in die toekoms sal die stelsels met spoel riool vervang moet word. Ongeveer 860 vragte riool word maandeliks op ons dorpe verwyder.

Op Brandvlei het die munisipaliteit voorsiening gemaak om 40 UDS toilette op erwe te installeer en daardeur ook die behoefte aangespreek deur gesamentlike dreine uit te faseer.

Op Loeriesfontein is 'n verdere 18 UDS toilette opgegradeer deur formele top strukture aan te bring.

Naweke/na ure word dreine teen 'n verhoogde tarief, op aanvraag, gepomp.

Publieke toilette word daaglik instand gehou.

Op al ons dorpe is die rioolwerke bykans te klein om die volumes te hanteer. Daar is besigheidsplanne by die MIG ingedien vir Calvinia en Loeriesfontein om die werke te vergroot. Loeriesfontein se impakstudie is voltooi en Calvinia se impakstudie word tans gedoen. Rioldamme op Loeriesfontein is tans onder konstruksie en behoort teen Oktober 2010 voltooi te wees. 'n Nuwe rioolpompstasie en netwerk gaan gedurende Oktober 2010 in Nieuwoudtville mee begin word.

Die afgelope jaar is probleme met die twee abattoirs in Calvinia ondervind, deurdat die gemeenskap oor slegte reuke kla. 'n Tydelike reëling is ingestel deurdat die afvalwater nou by die munisipale oksidasiedamme gestort word. Die abattoir eienaars is besig met beplanning om 'n pyplyn te lê om die afvalwater volgens ooreenkoms by die rioolwerke te stort.

Die spuit van dreine vir kakkerlakke word een keer per jaar gratis op aanvraag gedoen.

Konsultante word gebruik by groot kapitale projekte om as raadgewende ingenieurs vir die munisipaliteit op te tree.

Alle buite werknemers van die munisipaliteit ondergaan een keer per jaar 'n mediese ondersoek op munisipale koste. Dit is veral belangrik vir werknemers wat met vullis en riool werk.

1.5 OMGEWINGSGESONDHEID

Die doel is om vir die gemeenskap 'n veilige en gesonde omgewing te skep waar hulle werk, woon en ontspan, asook om voorkomende maatreëls in te stel om gesondheidsrisiko's te verminder. Alle klagtes wat ontvang word, kry spoedig aandag.

Die munisipaliteit doen omgewings gesondheidsdienste in Calvinia en Loeriesfontein, terwyl die Namakwa Distriksmunisipaliteit die diens in Brandvlei, Nieuwoudtville, Middelpos en kleiner gemeenskappe lewer.

Mediese afval word op 'n gereelde basis versamel en in houters, wat spesiaal vir die doel ontwerp is, deur SANUMED verwyder en vernietig.

Voedsel en ander inspeksies by besighede word maandeliks gedoen en smouse word ook besoek. 'n "Sertifikaat van Nakoming" word uitgereik aan besighede. Tydens die inspeksies word ook opleiding en raad aan winkeleienaars gegee. Geen ernstige probleme, wat die uitreiking van dagvaardigings tot gevolg gehad het, was nodig nie.

Skoolprojekte is by laerskole binne die Hantam Munisipaliteit gedoen, waartydens foto's en praatjies, video's en persoonlike higiëne behandel is. Skole word verder getaak om behulpsaam te wees met kinders wat TB-behandeling ontvang.

Vergaderings is gehou met kliniek personeel, tuis versorgers en DOT ondersteuners om TB binne die Hantam Munisipale gebied te monitor. Spesiale besoeke word by pasiënte, wat nie volhou met behandelings nie, afgelê.

HIV/Vigs geniet aandag deurdat die munisipaliteit 'n beleid vir sy personeel opgestel het. Die munisipaliteit dien op die Streeksvigsraad. Departement Gesondheid het 'n voltydse persoon op Calvinia gestasioneer wat met HIV/Vigs in die streek handel.

Ander gesondheidsdienste:

Die munisipaliteit lewer nie kliniekdienste nie, en dit word gedoen deur Departement Gesondheid.

Abraham Esau hospitaal te Calvinia wat 'n paar jaar gelede gebou is, bedien die hele streek. Spesialiste van Kimberley besoek Calvinia op 'n gereelde basis. By die hospitaal is ook 'n aantal dokters en ander mediese studente wat hulle prakties moet voltooi, geplaas. Al die dorpe het Provinsiale Ambulansdienste. Klinieke van Departement Gesondheid is op al ons dorpe en Middelpos ontvang 'n deeltydse kliniekdiens.

Die inenting, dip en uitsit van honde word op 'n gereelde basis in samewerking met Departement Veeartsenydienste geloods. Voorkoming van hondsdoelheid en wurmbesmetting word gedoen.

Onderstepoort se fakulteit vir veeartsenykunde het Calvinia spesiaal besoek en die gemeenskap behulpsaam gewees om honde en katte te steriliseer. Die skole is ook besoek om werwing vir die fakulteit te doen.

Calvinia word besoek deur PETS wat ook sterilisasies van troeteldiere doen.

1.6 BEHUISING

Die funksie van verskaffing van bekostigbare en veilige behuising aan die minderbevoorregte deel van ons gemeenskap, is 'n Provinsiale en Nasionale taak. Die gemeenskap word ten nouste in die proses betrek.

Daar is 'n groot tekort aan sub-ekonomiese behuising in al ons dorpe. Departement Behuising het fondse beskikbaar gestel om 'n aantal erwe te beplan as volg:

Calvinia	247 erwe: Fondse vir dienste nog nie goedgekeur nie.
Nieuwoudtville	72 erwe: Erwe reeds gediens en fondse vir huise nou beskikbaar.
Middelpos	40 erwe: Fondse nou beskikbaar vir dienste.
Loeriesfontein	160 erwe: Fondse nou beskikbaar vir dienste.

Die volgende projekte is aangepak met staatsfondse:

Calvinia:

Bou van 55 nuwe subekonomiese huise wat gedeeltelik die vervanging van kleihuise in 'n swak toestand is teen koste ongeveer R3milj.

Herstel van 232 bestaande subekonomiese huise teen koste ongeveer R9 milj.

Brandvlei: Bou van 100 nuwe subekonomiese huise teen koste ongeveer R7 milj.

Nieuwoudtville: Kontrakteur is besig om dienste in te sit vir 72 erwe teen koste ongeveer R1.2 milj

Talle oordragte (transporte) van huise op die naam van die bewoners, het plaasgevind. Probleme waar die oorspronklike huurder weg of oorlede is, en geen boedel het nie, en kinders wat nie kan ooreenkom wie die huise moet kry nie, bemoeilik 'n aantal oordragte.

Die informele huise op Nieuwoudtville en Brandvlei is so geplaas dat formele huise maklik op die erwe gebou kan word.

1.7 VERKEER, BRANDWEER EN RAMPBESTUUR

1. Verkeer

Die Verkeersdepartement bestaan uit 3 seksies, nl.: Verkeersbeheer, Tegnies, en Registrasie Owerheid.

Die Verkeersbeheer word hoofsaaklik deur die Provinsiale Verkeer gedoen. Die raad het een gekwalifiseerde verkeersbeampte in diens. Een van die raads se permanente personeel is gestuur vir opleiding om te kwalifiseer as 'n verkeersbeampte. Goeie samewerking met die SAPD en Provinsiale Verkeer word gehandhaaf. Skole word op 'n gereelde basis besoek in die oggende net voor skool begin en middag as die skole uitkom om 'n veilige padomgewing te skep. Begeleiding by goedgekeurde optogte vind op 'n gereelde basis plaas.

Die munisipaliteit het 'n tweede beampte laat oplei as wetstoepassing beampte wat ook betrokke is met toepassing van munisipale verordeninge.

Die tegniese werk behels die verf van padmerke en oprig en onderhoud van verkeerstekens. Vandalisme is 'n groot probleem. Die oprig van spoedhobbels is 'n groot behoefte by baie inwoners. Weens die groot finansiële implikasie daarvan, kan die munisipaliteit nie aan al die versoeke voldoen nie en word aansoeke geprioritiseer en spoedhobbels aangebring soos fondse beskikbaar is.

Motorregistrasies en hernuwing van motorlisensies vind op 'n daaglikse basis in Calvinia, Loeriesfontein en Brandvlei plaas. Die toetsing van motorvoertuie vir padwaardigheid vind net op Calvinia op 'n daaglikse basis plaas, aangesien net Calvinia oor 'n geregistreerde toetsstasie beskik. Toetsbaan het A-status verwerf en sal nou ook motorfietse kan uitpasseer. Calvinia toetsstasie hanteer nie net die Hantam Munisipaliteit nie maar ook aangrensende munisipaliteite. Toetse vir leerling en bestuurderslisensies vind op afspraak net op Calvinia plaas. Die departement hanteer ook omskakeling van bestuurderslisensies en mondelinge toetsing vir bestuurderslisensies. Daar sal in die toekoms beplan moet word om die diens ook na die ander dorpe uit te brei en aansoeke in die verband is reeds by die Verkeersowerhede ingedien.

Graad L dienste word nou ook aangebied op dienspunte nl. Brandvlei, Loeriesfontein en Nieuwoudtville.

Straatnaamborde het aandag gekry en al ons dorpe het nou die nodige naamborde.

Spoedwalle is op strategiese plekke geplaas om spoedbeperking af te dwing.

2. Brandweer

Die doel van brandbestryding is om lewens te spaar, brande te voorkom en te blus en sodoende 'n diens aan die publiek te lewer.

Elke dorp het 'n sleepwa met brandbestryding toerusting. Opleiding is aan 'n aantal amptenare in elke dorp gegee.

Namakwa Distriksmunisipaliteit stel jaarliks 'n bedrag aan die raad beskikbaar om ons brandbestryding toerusting op te gradeer.

3. Rampbestuur

'n Rampbestuursplan is in samewerking met Namakwa Distriksmunisipaliteit opgestel.

1.8 BOUBEHEER EN STADSBEPLANNING

Boubeheer word toegepas om te verseker dat bouplanne en die oprigting van geboue volgens die toepaslike wetgewing geskied. Die funksie van boubeheer is ook uitgebrei om te verseker dat die oprigting van sub-ekonomiese huise aan die minimum standaardde voldoen.

Die boubeheerbeampte verseker verder dat die munisipaliteit se geboue onderhou word en nuwe munisipale geboue reg beplan word.

Munisipale kantore in al ons dorpe is van alarmstelsels voorsien. Voertuigstoorplekke moet egter nog van alarmstelsels voorsien word.

Die funksie van stadsbeplanning word ook intern gedoen. Alle onderverdelings, hersonering en nuwe dorps uitlegte word oorweeg in terme van die Noord-Kaapse Wet op Ontwikkeling en Beplanning.

Die munisipaliteit het nog nie 'n Ruimtelike Ontwikkelingsplan nie en is deur die Provinsiale Regering gekies om as 'n loodsprojek vir die opstel van sodanige plan te wees.

1.9 ONDERHOUD VAN VOERTUIE

Die munisipaliteit het nie meer 'n meganiese werkswinkel nie en die funksie word deur die privaat sektor gedoen. Voertuigbestuurders doen daagliks die normale vooraf inspeksie van voertuie. Daar is 'n voertuig opsporingstelsel aangekoop om die bestuur van die motorvloot te vergemaklik. Die munisipaliteit het 'n lening van R3 milj. by DBSA aangegaan om ons motorvloot op te grader.

1.10 INLIGTINGSTEGNOLOGIE

Die inligtingtegnologie help die munisipaliteit om 'n beter diens aan ons gemeenskappe te lewer.

Gedurende die jaar is die munisipaliteit se rekenaarstelsel opgegradeer. Die hoofraam is vanaf Springbok na Calvinia verskuif.

Daar word jaarliks 'n aantal rekenaars vervang om op datum te bly met die nuutste tegnologie.

Opleiding word intern gegee en al ons kantoorpersoneel is rekenaargeletterd.

1.11 OPENBARE VERHOUDINGE

Radio Kaboesna is 'n plaaslike radiostasie wat in Calvinia uitsaai en die munisipaliteit maak gebruik van hulle uitsaai fasiliteite.

Die algemene publiek is welkom en word uitgenooi om raadsvergaderings by te woon.

Calvinia het 'n streekkoerant wat op al ons dorpe versprei word. Die munisipaliteit maak gebruik van die koerant vir veral wetlike advertensies.

Amptenare is bewus van die Batho Pele-beginsels en daar word beplan om kursusse in die verband by te woon.

1.12 PUBLIEKE FASILITEITE

1. Biblioteke

Op al ons dorpe is biblioteke, maar net Calvinia is voldag oop. Die ander dorpe se biblioteke is net 18 uur per week oop.

Die Departement Kuns en Kultuur subsidieer die munisipaliteit met R75 000 per jaar vir 'n biblioteek ontwikkelingsprogram.

Calvinia is 'n rolmodel vir ander dorpe en die Departement gebruik die programme wat Calvinia aanbied, as 'n model vir ander streke.

Met Nasionale Biblioteekweek word uitstallings gedoen en die leeskultuur aangemoedig.

Internet en fotostaat geriewe word aan leerders teen 'n nominale fooi beskikbaar gestel.

Op Calvinia word die ouetehuse en skole bedien met satelietbiblioteke.

Op Brandvlei is 'n stoor vir die biblioteek gebou en op Calvinia is 'n sekuriteit omheining by die biblioteek aangebring.

2. Sale

Op al ons dorpe is gemeenskapsale of sportsale wat ook as gemeenskapsale gebruik word. Die huurtariewe is bekostigbaar sodat die gemeenskap die sale deurentyd kan gebruik. Op Calvinia is 'n paar sale beskikbaar, wat verkry is met die oorname van Hantampark vanaf die Landbou Unie na die munisipaliteit. Die sale word deur permanente en tydelike werkers skoongehou.

Die gemeenskapsaal van Calvinia is voorsien van twee waterverkoelers asook die verbetering van die akoestiek.

3. Vliegveld

Calvinia is die enigste dorp in die Hantam wat 'n geregistreerde vliegveld het. Die aanloopbaan is geteer en 1 250m lank en 15 meter breed. Vliegtuie van veral Departement Gesondheid van Kimberley maak gereeld van die baan gebruik. Ligte is aangebring wat nagvlugte nou moontlik maak. Die LIONS organisasie het 'n kragopwekker geskenk vir die aanskakeling van die ligte waaroor ons baie dankbaar is.

1.13 SPORTFASILITEITE

Die sportgronde in Calvinia-Wes is voltooi en met gras beplant en in gebruik gestel. Gras is weer op Hantam Park gevestig, wat weens die droogte dood is. Nieuwoudtville en het 'n gras rugbyveld, maar Brandvlei het 'n grondbaan. Op Loeriesfontein is gras op die rugbyveld gevestig met ondergrondse besproeiing.

Daar word beplan om Brandvlei se rugbyveld ook met gras te plant sodra die watertekort opgelos is.

Die jaarlikse Vleisfees, wat nasionaal bekend is, word jaarliks gedurende Augustus op Hantam Park aangebied.

Die sportvelde word ook deur die jaar gebruik vir geleenthede soos Vrouedag, Jeugdag, Menseregte dag, Vryheidsdag, Werkersdag, ens. Normaalweg kry ons sprekers, soos parlamentslede of ministers, om die gemeenskappe toe te spreek.

Die plaaslike skole, asook rugby en sokkerklubs, maak van die sportvelde op ons dorpe gebruik. Krieket word ook in 'n minder mate op die velde gespeel. Die munisipaliteit onderhou die bane.

Calvinia en Nieuwoudtville het swembaddens, alhoewel Calvinia se swembad nie meer in gebruik is nie. Kwotasies is ingewin om die swembad te vervlak en die koste was te hoog om die werk uit die munisipaliteit se kapitaalbegroting te doen. Daar word beplan om Calvinia se swembad gedurende die somer van 2010/11 weer oop te stel. Die netbalveld op Brandvlei is herseël terwyl die netbalveld op Nieuwoudtville ongeveer 80% voltooi is.

1.14 BEGRAAFPLASE

Hantam Munisipaliteit het begraafplase op elke dorp. Die begraafplase word nog afsonderlik deur die onderskeie gemeenskappe gebruik en die munisipaliteit poog om waar moontlik, die begraafplase te konsolideer. Waar nuwe begraafplase in die toekoms beplan word, sal dit gesamentlik deur alle gemeenskappe gebruik word. Die begraafplase word jaarliks ná die reënseisoen geskoffel deur tydelike werkers wat ook 'n bron van werkskepping is.

Omgewingsimpakstudies word gedoen om ons begraafplase waar nodig uit te brei. Die omgewingsimpakstudie vir Calvinia is reeds 80% voltooi en projek vir uitbreiding sal in 2011 aangepak word.

SPA 2: PLAASLIKE EKONOMIESE ONTWIKKELING

1. Ekonomiese groei:

Die munisipaliteit help voornemende besighede om met potensiële befondsers kontak te maak.

Op Nieuwoudtville is 'n Rooibostee verwerkingsaanleg gevestig wat 'n groot bron van werkverskaffing (260 werksgeleenthede) is asook opkomende boere van 'n mark voorsien. Die projek is een van die grootste konstruksies wat die afgelope jaar in die Noord-Kaap aangepak is.

'n Blombol projek is te Nieuwoudtville gevestig wat selfversorgend is. Dit verskaf permanente werk aan 5 persone en tydelike werk aan 25 persone gedurende die seisoen wat die bolle ge-oes word.

Grond is aangekoop in Calvinia, Loeriesfontein en Brandvlei. Hierdeur word geleenthede aan opkomende boere gegee om hulself te bemagtig om later kommersiële boere te word.

Werk vir Water is 'n projek wat indringer plante in die totale Hantam Munisipale gebied uitroei. Hierdie projek skep die geleentheid vir lede van die gemeenskap om hulself te bekwaam in finansiële bestuur en om selfonderhoudend te wees.

Die R27 roete wat vanaf Kaapstad deur Nieuwoudtville, Calvinia en Brandvlei loop na die Noorde moet deurentyd in stand gehou word. Lede van die plaaslike gemeenskap word die geleentheid gebied om op die roete werksaam te wees.

2. Armoede verligting:

Die munisipaliteit poog om deur die EPWP-projek, fondse vir werkskepping, eie fondse waarvoor begroot word, MIG fondse ens. werk te skep.

Die munisipaliteit neem ook tydelike werkers weekliks in diens om gapings in ons werkerskorps, wat ontstaan a.g.v. verlof ens, te vul.

3. Toerisme:

Die gastehuis konsep het op al ons dorpe posgevat en is 'n groot privaat werkverskaffingsgeleentheid.

Die munisipaliteit het nie 'n toerismekantoor nie, maar ondersteun die Namakwa Distriksmunisipaliteit wat toerisme op 'n streek basis vir ons bevorder.

Daar word ook in die blomseisoen op Nieuwoudtville en Loeriesfontein toerisme kantore deur die privaat sektor bedryf. Op Calvinia hanteer die museum die toerisme inligtings funksie dwarsdeur die jaar.

SPA 3: MUNISIPALE TRANSFORMASIE EN ORGANISATORIESE ONTWIKKELING

1. Raad:

Die Hantam Munisipaliteit het 5 wyke met 9 raadslede. Elke dorp het een wyk en Calvinia het 2 wyke. Die raad bestaan uit 6 dames en 3 mans. Dit is die eerste raad termyn waar dames in die meerderheid is. Raadslede is verantwoordbaar teenoor hulle wyke/gemeenskappe en moet op 'n gereelde basis terugrapporteer aan hulle. Terugrapportering vind gewoonlik plaas met Imbizo's, wanneer die GOP hersien, asook die jaarlikse begroting opgestel word.

Raadslede is, volgens wetgewing, onderhewig aan 'n gedragskode.

Die meerderheid raadslede het opleiding van die Namakwa Distriksmunisipaliteit ontvang.

2. Burgemeester:

Die burgemeester is ook die voorsitter van die raad. Sy is 'n voltydse raadslid en handel volgens magte en pligte aan haar gedelegeer. Sy moet orde handhaaf volgens die gedragskode en reglement van orde. Sy moet ook verseker dat die raad binne toepaslike wetgewing funksioneer. Sy is verder die skakel tussen die raad en gemeenskap. Die burgemeester het sittings reg as ex officio op alle komitees van die raad.

3. Komitees:

Die munisipaliteit het 4 komitees wat volgens die departemente in die raad ingedeel is, nl.

Institusionele komitee

Finansiële komitee

Infrastruktuur komitee

Sosiale en Ekonomiese komitee

Hierdie komitees vergader normaalweg elke tweede maand en maak aanbevelings aan die raad.

4. Administrasie:

Die organogram maak voorsiening vir vier Departemente onder die Munisipale Bestuurder en is as volg gestruktureer:

Institusionele Departement

Finansiële Departement

Infrastruktuur Departement

Sosiale Departement

Elke departement het 'n departementshoof wat op hierdie stadium nog nie aangestel is as artikel 57-amptenare nie. 'n Prestasie Bestuurstelsel is

opgestel en deur die raad goedgekeur. Die personeelkorps is 135 en alle amptenare is op die organogram geplaas. Posevaluering deur SALGA is nog nie afgehandel nie en dit skep groot frustrasie en onsekerheid onder amptenare.

Die munisipaliteit het 'n stel beleide wat die werksverhouding reël. Die beleide is die afgelope jaar hersien op 'n bosberaad wat deur raadslede en senior personeel bygewoon is.

Dissiplinêre aksies word geloods soos die behoefte ontstaan.

5. Menslike hulpbronne:

Die munisipaliteit hanteer die totale funksie van menslike hulpbronne, wat insluit:

Advertering en aanstel van personeel.

Verlof administrasie.

Opleidingskursusse.

Ongevalle versekering.

Dissiplinêre verhore.

Behuising administrasie.

Indiening van verslae volgens wetgewing na Staatsdepartemente.

Die munisipaliteit ondervind min personeelomset en vakante poste is hoofsaaklik beperk tot laer posvlakke.

Arbeidsforum- en Beroepsgesondheid- en Veiligheidskomitee vergaderings word gereeld gehou.

6. Geïntegreerde Ontwikkelings Beplanning: (GOP)

Die GOP se eerste 5 jaar-siklus het op 30 Junie 2007 verstryk. Publieke deelname is gebruik vir die hersiening van die GOP en die opstel van die dokument op 'n jaarlikse basis.

Die GOP is 'n proses waardeur beplanning vanaf die onderste vlak, waar die behoefte die grootste is, gedoen word ten einde ontwikkeling op 'n sinvolle en geïntegreerde skaal te verkry. Hierdie proses word in die Plaaslike Regering: Munisipale Stelsels Wet (Wet 32 van 2000) voorgeskryf en rus daar op die munisipaliteit 'n wetlike verpligting om die GOP op te stel.

Die GOP Repforum vergader een keer per jaar.

Die visie van Hantam Munisipaliteit is:

Om 'n veilige, gesonde, vriendelike en ekonomies volhoubare omgewing te skep, waar alle inwoners van die Hantam Munisipaliteit bevoordeel sal word deur effektiewe en doeltreffende munisipale dienslewering.

Die daarstelling van 'n koste effektiewe gemeenskapsge-oriënteerde munisipaliteit, wat die gemeenskap se belange eerste stel, sal bereik word deurdat die volgende missie aanvaar is:

Deurlopende professionele opleiding van personeel ten einde kwaliteit en doelgerigte diens te verseker.

Die daarstelling van effektiewe instandhoudingsprogramme ten opsigte van bestaande infrastruktuur en ontwikkeling.

Die beginsels van Batho Pele te implementeer en te handhaaf.

Deursigtige, vriendelike, geloofwaardige diens te lewer om kliënte tevredenheid te waarborg.

Die skep van geleenthede vir ekonomiese groei en ontwikkeling.

Bevordering van maatskaplike dienslewering in die Hantam Munisipaliteit.

Die GOP is 'n veeldoelige dokument, maar sal veral die volgende vernaamste funksies vervul:

- dien as 'n riglyn vir toekomstige investering.
- help bevorder demokrasie en publieke verantwoordelikheid vir hul eie ontwikkeling.
- effektiewe benutting van skaars, natuurlike en finansiële hulpbronne.
- vinniger en doeltreffende dienslewering.
- gekoördineerde samewerking tussen verskillende regeringsvlakke, semi-regeringsorganisasies sowel as internasionale organisasies.
- doelmatige beëindiging van voormalige diskriminerende regeringsbeleid.

Die status van die meent binne die Hantam Munisipaliteit sien huidiglik soos volg daaruit:

Brandvlei	32 375 ha
Calvinia	7 084 ha
Loeriesfontein	31 640 ha
Nieuwoudtville	<u>606 ha</u>
Totaal	<u>71 705 ha</u>

In Calvinia, Loeriesfontein en Nieuwoudtville word alle meentgrond vir die gebruik deur opkomende boere aangewend.

Alle meentgronde, tans 71 705 hektaar word aan opkomende boere verhuur.

'n Groot deel van Loeriesfontein se meent, wat ongeveer 19 800 hektaar beslaan is onderworpe aan 'n grondeis wat na verwagting in die volgende jaar afgehandel sal word. Departement Grondsake is deurentyd op soek na nog plase om vir die Munisipaliteit aan te koop vir die vergroting van die meent.

In die afgelope jaar het die Raad 'n meentbeleid aanvaar waarvolgens die toekennings, ensovoorts gedoen word.

Die volgende ekonomiese projekte word vir 2009/2010 in Nieuwoudtville beplan:

Blombol Uitbreiding van bestaande projek.

Vakansie-oord – Karavaanpark, dagbesoekers en chalets (dam integreer).

Rooibostee-Roete (Rooibos Heritage Route). Tussen Nieuwoudtville en Wuppertal

ontwikkel.

Ondersoek na lewensvatbaarheid om rooibostee verder te verwerk. (Dept. Landbou stel fondse beskikbaar om studie te doen). Hierdie projek het intussen 'n aanvang geneem. Ondersoek om Botaniese Tuin in Nieuwoudtville wat gevestig is verder uit te brei. Sandsteen – heraktiveer sandsteen produksie - Klip dresseer.

Die volgende infrastruktuur projekte word vir 2009/2010 in Nieuwoudtville beplan:

Water: Bron - boorgate droog op. Soek nog waterbronne

Riool/opgradering Fase 2 – In prose

Beplanning en opmeet van 72 erwe – Voltooi – Huise in proses.

Opgradering van brandbestryding toerusting Fase 2

Voertuigvloot opgradeer - Voltooi

Infrastruktuur opgradeer

Meublement / Rekenaars vervang

Meesterplan elektrisiteit - Voltooi

Die volgende ekonomiese projekte word vir 2009/2010 in Calvinia beplan:

Fire Wood Nursery daarstel

Rebunie Recycling Projek daarstel

Prosopis uithaal en verwerk (Werk vir Water)

Opkomende boerdery verder uitbrei

Velleverwerkingsnywerheid skep

Botaniese belangrikheid van die Hantam/Tankwa/Roggeveldstreek

Die volgende infrastruktuur projekte word vir 2009/2010 in Calvinia beplan:

Toilette – Uifasering van emmerstelsel (Fase 2), wat insluit opkoppeling van alle huise in Calvinia-Wes op bestaande rioolnetwerk

Beplanning en opmeet van 300 erwe – In proses.

Opgradering van brandbestryding toerusting Fase 2

Motorvloot opgradering – Fase 1 voltooi

Afdakke vir smouse

Vervanging van kiosk – Fase 1 voltooi.

Straatname

Vullisterrein verskuif

.Water en elektrisiteit meesterplanne

Elektrisiteit opgradering – Fase 1 voltooi.

Uitbreiding van begraafplaas – Fase 1 in proses
 Meublement / rekenaars vervang
 Waterpype vervang Calvinia-Wes – Fase 1 voltooi.

Die volgende ekonomiese projekte word vir 2009/2010 in Loeriesfontein beplan:

Opkomende boerdery uitbou deur nog plase aan te koop.

Die volgende infrastruktuur projekte word vir 2009/2010 in Loeriesfontein beplan:

Straatbeligting opgradeer - Voltooi.
 Opgradering van elektrisiteitsnetwerke
 Opgradering van brandbestryding toerusting Fase 2
 Voertuigvloot opgradeer – Voltooi.
 Infrastruktuur opgradeer
 Sportgronde opgradeer – Gras geplant.
 Sportsaal opgradering

Die volgende ekonomiese projekte word vir 2009/2010 in Brandvlei beplan:

Grondhervorming vverhuring van meent aan kleinboere.

Die volgende infrastruktuur projekte word vir 2009/2010 in Brandvlei beplan:

Opgradering van brandbestryding toerusting Fase 2
 Elektrisiteit. Netwerk opgradeer.
 Hoëmasbeligting – Voltooi.
 Voertuigvloot opgradeer – Voltooi.
 Biblioteek opgradeer
 Vullis dromme
 Opsigters woning opgradeer

Sleutel Verantwoordelikhede:

- Daarstel van demokratiese en verantwoordbare regering van plaaslike regering.
- Volhoubare dienslewering aan alle gemeenskappe.
- Sosiale en ekonomiese ontwikkeling.
- Daarstel van 'n veilige en gesonde omgewing vir alle inwoners.
- Moedig betrokkenheid aan van gemeenskappe en gemeenskapsorganisasies met die werking van die munisipaliteit.

SPA 4: EFFEKTIEWE BESTUUR EN PUBLIEKE DEELNAME

1. Publieke deelname, verantwoordbaarheid en transformasie:

Die plaaslike radiostasie, Radio Kaboesna, wat in Calvinia uitsaai, word ondersteun. Die munisipaliteit het 'n uitsaaislot uitgeneem en probeer van tyd tot tyd om vir minstens 30 minute inligting aan die publiek deur te gee. Publieke deelname word aangemoedig deur middel van vrae, antwoorde en insette gedurende die uitsaaislot.

Raadslede hou van tyd tot tyd publieke vergaderings in hulle wyke oor essensiële sake. Aangesien ons wyke relatief klein is, beweeg raadslede maklik deur hulle wyke en is op hoogte van die gemeenskappe se behoeftes en klagtes.

Die munisipaliteit het 'n stel beleide en het standaard verordeninge aangeneem om ons werksaamhede beter te orden.

Die munisipaliteit het gedelegeerde bevoegdhede aan amptenare gegee om te verseker dat die raad nie oor alle dag tot dag sake hoef te besluit nie.

By elke munisipale kantoor is 'n register waar lede van die publiek klagtes of voorstelle kan inskryf. Die klagteboeke word op 'n gereelde basis nagesien vir opvolgwerk.

2. Raad ontmoet die gemeenskap:

Die raad hou jaarliks vergaderings met die gemeenskappe om te luister wat die gemeenskappe aan die raad wil sê, en om ook sekere inligting aan die gemeenskappe oor te dra.

3. Gemeenskapswerkers (CDW's):

Die Departement Behuising en Plaaslike Regering is verantwoordelik vir die CDW's en betaal ook hulle salarisse. In elke wyk is 'n voltijdse CDW in diens. Die hoofdoel van die CDW's is om die doelstellings van die regering te bevorder deur demokratiese deelname op plaaslike vlak te bevorder. Hulle moet ook regeringsdienste toegankliker vir die algemene publiek maak. Die twee wyke (wyk 1 & 2) in Calvinia is tans vakant en ook die CDW-pos te Middelpas (wyk 4)..

4. Fondse vir hulpverlening:

5. Wykskomitee stelsel:

Die munisipaliteit het wykskomitees in alle wyke. Die funksionering van die wykskomitees is in een dorp nl. Brandvlei goed en in die ander dorpe funksioneer die wykskomitees swak. Die nie-betaling van wykskomiteeledes in die Hantam Munisipaliteit, soos ook in baie munisipaliteite, die oorsaak van

swak funksionering. Daar word beplan om in die nuwe jaar die wykskomiteestelsel weer op die been te bring.

6. Korporatiewe regering:

Die Administrasie verleen administratiewe hulp vir raadslede op 'n daaglikse basis. Raadslede gebruik die munisipaliteit se telefoon, faks en tik geriewe. Bystand met reis- en verblyf eise, asook die bespreking van akkommodasie, word deur die Administrasie gedoen.

Die Munisipaliteit verskaf verder 'n amptenaar om die persoonlike assistent van die burgemeester te wees en haar administrasie te behartig.

7. Imbizo fokus week:

Gedurende die Imbizo week ontmoet raadslede die gemeenskap en soms kry ons besoek van 'n minister om die Imbizo's by te woon. Raadslede luister na die insette van die gemeenskap en verduidelik ook aan die gemeenskappe wat die munisipaliteit gedoen het om dienslewering te bespoedig en die rede hoekom ons by sommige sake tekort skiet.

8. Interne audit:

Die raad het nie meer 'n interne ouditeur nie aangesien die beampte as rekenmeester aangestel is. Die finansiële afdeling hanteer die interne auditfunksie wat die volgende behels:

Gaan die korrektheid van rekeningkundige transaksies na, soos opgeteken in die munisipaliteit se boeke.

Analiseer sisteme om te verseker dat hulle voldoende beheermeganismes het.

Analiseer of die korrekte hulpmiddele gebruik is teen die laagste koste om die doel te bereik.

Verseker dat wetlike vereistes, beleide, besluite en prosedures nagekom word.

Moniteer of risiko doeltreffend bestuur word.

9. Administrasie:

Hanteer alle administratiewe funksies van raad- en komiteevergaderings.

Die veilige bewaring van alle agendas, notules, ens. van die raad.

Plasing van alle tenders en vakatures in die media.

Hanteer alle pos en afrol funksie van die munisipaliteit.

Die argief funksie word volgens wetgewing hanteer.

Administratiewe funksies van die munisipaliteit in die algemeen.

Notules van raadsvergaderings word op band opgeneem en bewaar om enige wetlike en finansiële implikasies vir die munisipaliteit te minimaliseer.

Die munisipaliteit het by die setel in Calvinia 'n voltydse skakelbordoperateur wat alle inkomende en meeste uitgaande oproepe hanteer. Op die ander dorpe word die funksie deur die kassiere en kantoorhoof gedeel.

SPA 5: EFFEKTIEWE MUNISIPALE FINANSIËLE BESTUUR

Die munisipaliteit was suksesvol om tot op datum finansieel volhoubaar te wees t.o.v. ons verpligtinge soos bv.:

- Eskom is maandeliks ten volle betaal.
- Personeelkoste en raadslidtoelaes is maandeliks betaal.
- Alle verbruikers dienste, insluitend gratis basiese dienste, kan maandeliks gelewer word.
- Herstel en Onderhoud is gedoen op die netwerke om die lewensduur van die bates te verleng en om dienslewering volhoubaar te maak.
- Surplus fondse is belê wanneer voorkom en alle projekgelde is apart belê, sodat daar nie kontantvloei probleme ontstaan nie.
- Geen eksterne lenings is gedurende die jaar opgeneem nie.

Daar word al hoe meer van elektroniese betalings gebruik gemaak ten opsigte van krediteure, om sodoende die bankkoste te verminder en korrupsie uit te skakel.

Inkomste- en Uitgawe verslae is aan die raad voorsien tydens raadsvergaderings, en alle maandelikse- en kwartaallikse verslae, soos bepaal in die MFMA, is aan die Nasionale- en Provinsiale Tesourie voorsien.

FINANSIËLE JAARSTATE

FINANCIAL REPORT FOR THE YEAR ENDED 30 JUNE 2010**1. REVIEW OF OPERATING RESULTS**

The overall operating results for the year ended 30 June 2010 as well as the comparison with the budgeted figures and the actual results of 2009 are reflected in the following table.

DESCRIPTION	BUDGET 2010	ACTUAL 2010	VARIANCE	VARIANCE ACTUAL AS % OF BUDGET	ACTUAL 2009
INCOME					
Operating Income	40,334,268	51,487,135	-11,152,867	-27.65	42,324,500
EXPENDITURE					
Operating Expenditure	47,149,178	65,403,724	-18,254,546	-38.72	38,325,272
Closing Surplus	-6,814,910	-13,916,589	7,101,679	-104.21	3,999,228

Details of operating results per department and classification of income and expenditure is included in the Statement of Performance and in Appendix D in the actual financial statements.

**2. OPERATING EXPENDITURE
2009/2010**

EXPENDITURE	BUDGET 2010	ACTUAL 2010	VARIANCE	VARIANCE ACTUAL AS % OF BUDGET	ACTUAL 2009
Employee related costs	17,132,040	16,900,019	232,021	1.35	13,652,328
Remuneration of Councillors	1,869,355	1,862,169	7,186	0.38	1,730,582
Bad debts	1,402,059	16,258,233	-14,856,174	-1,059.60	1,264,523
Collection costs	16,200		16,200	100.00	20,405
Depreciation	4,639,475	4,272,266	367,209	7.91	4,803,079
Repairs and maintenance	2,340,741	1,683,645	657,096	28.07	1,997,920
Interest paid	152,685	191,156	-38,471	-25.20	161,900
Bulk purchases	7,196,575	7,122,295	74,280	1.03	5,341,399
Contracted services	351,450	296,761	54,689	15.56	439,322
Grants and subsidies paid	311,657	259,726	51,931	16.66	86,060
General expenses	11,736,945	9,197,254	2,539,691	21.64	8,827,754
Non-Current Provisions	0	7,360,200	-7,360,200	100.00	0
Total Expenditure	47,149,182	65,403,724	-18,254,542		38,325,272

2.1. Bad debts

The overspending is due to the correct manner to determine the provision for bad debts.

2.2. Non-Current Provisions

The provision for long-service bonuses and post-retirement is implemented after we received the report from the actuaris.

3. OPERATING INCOME 2009/2010

EXPENDITURE	BUDGET 2010	ACTUAL 2010	VARIANCE	VARIANCE ACTUAL AS % OF BUDGET	ACTUAL 2009
Property rates	4,664,877	4,664,976	-99	0.00	4,334,577
Property rates - penalties			0		
Service charges	18,698,238	19,986,474	-1,288,236	-6.89	17,091,886
Regional Services Levies			0		
Regional Services Levies			0		
Rental of facilities	117,473	206,057	-88,584	-75.41	1,797,390
Interest earned - ext invest	200,000	205,501	-5,501	-2.75	768,594
Interest earned - debtors	917,500	1,054,957	-137,457	-14.98	1,060,014
Dividends received			0		
Fines	111,360	125,161	-13,801	-12.39	99,069
Licences and permits	990,520	1,183,234	-192,714	-19.46	1,062,890
Actuarial Gains		664,238	-664,238	100.00	
Government grants - Operating	14,508,000	14,404,582	103,418	0.71	11,169,021
Government grants - Capital		6,450,712	-6,450,712	0.00	
Other income	126,300	161,765	-35,465	-28.08	440,756
Public contributions, donated		2,379,478	-2,379,478	0.00	4,500,303
Gains on disposal of property			0	0.00	
Total Income	40,334,268	51,487,135	-11,152,867		42,324,500

3.1. Actuarial Gains

This income occurred with the implementing of the provision of the long-service bonus and the post-retirement benefits

3.2. Operating Grants

The following operating grants were received during the year:

Equitable Share	12,547,952
Financial Management Grant	750,000
Municipal Systems Improvement Grant	850,000

4. MUNICIPAL EXTERNAL DEBT

At the end of the year the amount borrowed and outstanding were as follows:

TYPE	BALANCE 30/06/2009	RECEIVED	REDEEMED	BALANCE 30/06/2010
Annuity Loans	3,019,580	0	158,961	2,860,619
Lease Liability	384,830	340,560	184,733	540,657
Total	3,404,410	340,560	343,694	3,401,276

5. ACCUMULATED STATUTORY FUNDS AND PROVISIONS

DESCRIPTION	BALANCE 30/06/2010	BALANCE 30/06/2009
Creditors	3,660,032	3,204,111
Unspent Conditional Grants	4,874,925	3,556,790
Provision Staff Leave	934,916	735,962
Provision Staff Bonus	526,199	425,737
Provision Long-Service	1,083,795	
Provision Post-Retirement	5,612,167	

6. CONSUMER DEBTORS

As at 30 June 2010	DEBTORS	PROVISION	NET BALANCE
Service debtors	16,933,856	12,374,569	4,559,287
Rates	4,790,212	3,500,491	1,289,721
Electricity	2,837,417	2,073,468	763,949
Water	4,142,840	3,027,418	1,115,422
Sewerage	5,163,387	3,773,192	1,390,195
Sundries and previous years	4,661,093	3,406,137	1,254,956
Sub-Total	21,594,949	15,780,706	5,814,243
Recognition of Revenue - Water	66,504		66,504
Recognition of Revenue - Electricity	257,420		257,420
Recognition of Revenue - Sanitation	70,039		70,039
	21,988,912	15,780,706	6,208,206

As at 30 June 2009	DEBTORS	PROVISION	NET BALANCE
Service debtors	17,088,681	5,041,424	12,047,257
Rates	5,644,513	1,665,218	3,979,295
Electricity	2,339,496	690,187	1,649,309
Water	3,946,575	1,164,301	2,782,274
Sewerage	5,158,097	1,521,718	3,636,379
Sundries and previous years	7,693,182	2,205,593	5,487,589
Sub-Total	24,781,863	7,247,017	17,534,846
Recognition of Revenue - Water	63,866	18,841	45,025
Recognition of Revenue - Electricity	212,545	62,704	149,841
Recognition of Revenue - Sanitation	72,847	21,491	51,356
	25,131,121	7,350,053	17,781,068

<u>Debtors by Customer Classification</u>	Consumers	Industrial/ Commercial	National and Provincial Government	TOTAL
30 June 2010				
Current (0 – 30 days)	1,196,858	328,161	248,250	1,773,269
31 – 60 Days	633,728	84,856	167,399	885,983
61 – 90 Days	584,575	85,401	136,452	806,428
91 – 120 Days	14,586,138	726,170	2,816,961	18,129,269
121 – 365 Days				
+ 365 Days				
Total	17,001,299	1,224,588	3,369,062	21,594,949

7. CAPITAL EXPENDITURE

The following capital expenditure occurred during the 2009/2010 year

PROJECT	BUDGET	EXPENDITURE
Land and Buildings		
Infrastructure Assets	16,482,660	9,044,536
Community Assets	424,000	542,164
Other Assets	136,000	441,467
Total	17,042,660	10,028,167

Source of Finance

Government Grants	8,830,190
Capital Replacement	1,197,977
Total	10,028,167

